

Jani 1. ram. 2. p. 2. w. Nink temma om ärrä-leppitamine meije pattu eest: ent ei ütfindä meije, enge ka koggona ilma pattu eest.

Matt. Ewangel. 9. p. 12. w. Ent kui Jesus sedda kuuld, sis üttel temma neile: kängil ei olle mitte arsti waija, enge többitsil.

Matt. Ew. 11. 28. Tulge tänna minno mannu kii, kumma walwatu nink foormatu ollete, nink minna tahha teile hengust sata.

Luk. Ew. 15. p. 10. w. Nida, ütle minna teile, saap rõöm ollema Jummalä englide een ülle pattustkäänja, pattatse.

Apostl. tegg. 13. p. 39. w. Nink (wabbaust) kigist, kummast teije Mosesse sädussen es woi öiges sada, se sissen saap ezgüts, ke ussup, öiges.

Jani 1. ram. 1. p. 7. w. Ent kui meije walgen käume, nida kui temma walgen om, sis om meil ossaufst töine töisega, nink Jesusse Kristusse temmä poja werri pohhastap meid kigest pattust.

— — 2. p. w. 1. Minno latsekesse, minna kirjota teile sedda, et teije pattu es tees; nink kui keäke pattu teep, sis om meil eensaisjat esä man, Jesus Kristus, se öige.

Johann Schwelle,
se ärrä-tölkja nink wäljä-andja.

Johann Bunjani

487 ello = käuf

nink

mönne kauni pühhä kirjä römüstamisse
neile pattu üllestunnistajille nink
kähhitsejille.

Kun pat om wäggewas tännu,
sääl om arm weel wäggewamb.
Rom. 5. päät. 20. w.

Der Druck ist unter den gesetzlichen Bedingungen
gestattet.

M. v. Engelhardt, Censor.

Dorpat, den 15. September 1838.

Tartun 1838.

Trükkitu J. C. Schömanni man.

Johann Bunjani ello-käuf.

Johann Bunjan, selle risti-innimesse ello-käugl
nink paljo mulde tullolikkul kirjade kuulsa kirjotaja, olli
1628 mal ajastajal Celstowin, kumb Weedwordi-lina
lähheden om, sündinu.

Temma wannemba olliwa kül wäega waise, ent
kaswatiwa tedda ommetike omma jowwu perra ülli
hästi. Siski olli temma kurjus ni suur, et ta jo om-
man fige noremban põlwen neid fige häütumbi asju,
essi-arralikkul needmist nink wandmist, olli hennele har-
jotanu, kummin temma selle fige alwembale omme jum-
mala-wallatuide seltsi-meeste sean ette jous. Üri aja
perräst näüt ta henda ütte ni halleda wisil figist muist
wäljä pattu-teoden, et ta jummalawallatu hulgole kih-
lutaja-mehhes sai.

Siski, fige neidesinnatside pattu-teode sissen, last
henda Jummal ka temma sõamen tutta. Saggede pi-
nastwa tedda kibbeda sõame-teedmisse salwmisse; sag-
gede heiditiwa tedda hirmsa mõtte põrgu-hawwa pär-
räst; saggede, kui ta pattu-teoden ütte päiwa olli mõda-
saatnu, hirmotiwa tedda õse kurja unne-näggemisse.
Rige lustilikkumba kerge-mele nink rõmu ajal langes
temma päle hirm surma ja wiimse-kohtu-päiwa per-
räst. Se olli ka Isanda meleperräst, omma armo
tunnistusfi särätside asja dega kokkofäda, kumma tem-
ma wiimset kohhut tälle meelde algatiwa, kunna ta
tedda mitto kõrda immetaolikkul wisil surmast ärrapäst.

Ütskõrd satte temma Duse jökke; tõine kõrd wis-
fasta henda ütte merre kaindla sisse, ja pääsi ennege
waiwalikkul wisil ärrä, seperräst et ta koggoniste ni-
mane olli. Omma 17ma aasta sissen läts ta solda-
tis, nink sai leitsestri lino umbre-piramisse man sun-
nitus, wahhi pääl saisma Ent üts tõine himmust tem-
ma tenistrust hennele wõtta; temma and ka tedda tälle,
nink pääsi se läbbi sest õnnetusfest ärrä, kumman tem-
ma seltsi-mees, ke pä-laest püssi-lodiga sai läbbi-las-
tus, omma surma löis.

Ent ei arm, ei ka kohhus es te ütteke jäädwat
ligutamist temma ärrä-kallesteru sõamele. Temma es
olle mitte ütfinda ennege tuim omme pattude kurjusse
nink õnnetusse wasta enge ka fige tõte wišhalinne.
Jummalikko mõtte olliwa tälle koggoniste mele wasta,
ja se pahhand temma meeld, kui ta tõiste man näggi
õiget woggaust ollewat.

Se eddimanne assi, mes temma umbrekäänd-
mist pohjand, olli temma abbi-ellofisse-astminne ütte
naisterahwoga, kenne wannemba maas Innimissis peti.
Sesinnaue temma abbi-kaas olli kül wäega waine, ent
olli ommast esfäst kats ramatuid perrändanu neidesin-
natside sõnnuga tähhenderu: „Jummalapeljusse ülles-
awwaldaminne nink selle õige innimisse tee taiwa pole.“
Neidsinnatsid ramatuid luggestiwa nemmä ütten-foon,
kui neil aiga olli, nink et nüüd kül neide ramatuide
luggeminne, ei ka se juttusse kuulminne, kumb pühhä
päiwa kurja wisi pruukmisest kõnnel, temma õnneto
saisusfest tälle tunnistust es anna, sis tõssi ommete
temma sissen se sõudminne, parrembas sada, ja
mõnnesuggustid Jummalala sädussi weidike täüta, mes,
ni kui ta essi hennese man mõttel küllält saas ollema,
taiwast perrändada. Särätsse tähhele-pannemisse es
olle mitte jowwo polest tuggewa kül, tedda ommist
armsist mängmisist taggasihoita, ei ka mitte essi püh-
hälke päiwal, kun nemmä temma man olliwa üllesär-

rätetus sanu; kui ütte-förraga, ni pea kui ta henda ütte mängu sisse and, üts mötte temma söänd ni kangeste olli ligutanu, ötsfekui olles temma taiwast ütte hääd kuulnu: „Kas sa tahhat ommisi pattudest taganeda nink taiwahhe minnä, ehk ommiin pattuden eddest-jouda nink pörguhe sada?“ Se teggi temma sissen saräst hirmsat ligutamist, kumb tälle tundmist nink öiget teedmist and; et temma üts wäega suur pattane olles, ke omma sarnast ennämb ei löwwäs; se olles tälle nüüd wäege üdas jänu taiwa perrä waidelda; temma ülleastmisse ollesse ni ülli sure, et ta eäle ennämb es wois armo löida. Mele ärra heitminne langes temma päle, nink temma möttel nüüd henne man ni kurwaste: temma olles armeto, kui ta ommist pattudest taganes, nink ka armeto seddasamma wiisi, kui ta neide sissen eddest jöwwas; nink seperräst wöt sis temma nüüd ette, pattu teode sissen henda kohhalt täüta, kui sen ainuman römün, kumba temma, henne man arwaden, eäle ennämb ei sa sama. Meil om kül öiget pohja se man peljada, et wäega paljo pattatsid särätside kiusatuste läbbi kaotside lähhäwa. Neide könne om: meil ei olle ennämb ütteke lotust; sepärräst tahhame sis meije ellada, ni kui se meije mele perräst om, nink neile kurjille tetta, mes na himmustawa.

Nida ellu temma üts terwe ku otsa, nink möttel patlikku römu päle, siski es löwwä ta omma himmo täütmist: kui se Jummalala meleperräst olli, tälle ütte näiste-rahwa läbbi ütte langet mannitust anda. Sefinnone olli essi sest polest tutwa, et ta kurja armast; ent saije neide wandmiste läbbi, kumbe temma ommast suust wäljä-aije, nidade ärräheiditus, et ta üttel: temma olles se lige hirmsamb innimenne omman wandmisen, kedda ta omman ello-eän om kuulnu, nink temma olles walmis, kifi nori innimisi, kea temma seltsi sisse henda saassi andma, hukka soatmo. Nisuggutse ette-heitmisse, üttest särätsfest naisste-rahwast, löiwä

tedda kohhalt mahha, nink sestinnatsest ilma-pilk-misest hois temma henda koggoniste wandmisest ärrä, et ta kül enne sedda es olle mitte kummend sönnä, ilma wandmatta, kõnnelnu.

Sel ajal olliwa tal ka mönne immetaollikku unne-näggemisse. Tältulli se ni ette, ötsfe kui wärrisses se ma, nink awwas omma kurku ülles, et ta tedda ärränelas; ötsfe kui olles se ma-ilma ots nink se wiimse-kohtu-päiw tulnu. Üts töine körd näggi temma und, temma olles tulle-kirre sisse, neide ärräsunituide kesfette, heidetu olnu, ent üts walge näggo walgin hiilgawin reiwin olles tedda filmapilk, ötsfe kui ütte tulle-tungeld, tullest wäljä-tömmänu. Nefinnatse unne-näggemisse ligutiwa temma söänd ni wäega, et ta neid eäle ärrä es unneta, nink kihhotiwa ehk ka tedda, paljo ajastid perrän sedda lige parrembat kirja lige omme kirjade sean, — sedda ristiinnimisse ello-käüki, — ütte unue-näggemisse fojo al, wäljä-andma.

Üriksest aiga perräst sedda johtu temma ütte waise mehhe seltsi, ke Jummalala-peljussest ütte etsi-ärrälisest tallitust hennele teggi. Sellesinnatse mehhe könne nink juttustamisse Jummalala-peljusse ja pühhä kirja ülle, ligutiwa temma söänd ni süwwaste, et ta essi allust Bibli ramatud luggema, essi-ärrälde neid tülke, kumma sündinu asjadest meile teedmist andwa; ent temma es tunne weel mitte innimisse lomu ärräriskmist, nink kuitas meije Önnisteggia Jesus Kristus meile ülli wäega tarbis nink kallis ja kaunis om.

Siski olli parrandamist temma ollemisen nink tallitusden nätta, kumb rahwa filmi ni henne päle tommas, et temma nabre-ja tutwa se ülle wäege immetelliwa, nink tälle saggede se tarbis önnne söudsiwa. Ent nefinnatse önnne-söudmisse teggewa, et ta henne-sest nakkas lijaste luggu piddama; temma nakkas mötlemä, et ta üts öige hä risti-innimenne olles, nink et keäke (ne olliwa temma omma sönnä) ei keäke Eng-

landi-maal es wois Jummalale ennämb melepärräst olla, kui temma. Ent se kif es olle muud middäge, kui ennege neide wäljä-politside pattu-ossade ärräleikaminne; selle ilma parrandamatta lomu juur jäi weel perrä. Sure waiwaga, nink ajast ajani, hois ta henda taggasi neist egga-päiwätsist römustamisest, sest tansmisest nink kellaga hellistamisest. Sedda wimäst jät ta mahha, sest et ta peljas, et üts neist kelladest, ehk ka se torn essi wois saddada, nink tedda rursus lüwä. Ent seni ajani jäi ta weel Kristussega wöras ja tundmattas, nink läts se päle wäljä, essi omma õigust ülles-säda. Temma olli neide innimiste seltsi ärwada, keä essi ommin silmin puhta omma, nink ommetige ommast rojussest weel puhhastetu ei olle.

Lühhitesse aja perräst päle sedda käänd Jum-mala hole-kandminne sedda asja nidade, et ta Beedwordi-lina töle läts. Siin kuuld temma. Jum-mala saatmisese läbbi, mõnda naist, keü usse een istsiwa nink jummalikkust asjast kõnneliwa. Temma himmo aije tedda neide kõnnet kuulda wötta; ent temma löis pea, et neide kõnne ülle temma moistusese lätsiwä. Nemmä kõnneliwa sest jälle sündimisest nink Jum-mala teggust neide sõamin, nemmä juttustiwä, kuitao nemma ommast lomulikku saiusse häddäst olliwa tunnistust sanu; kuitao neide henge Jum-mala armu läbbi Kristussen Jesussen omma ligutetus; märätside towotuste läbbi nemmä omman murren nink kurbussen, ja wainlasse kinsatuste sissen kostutetus kinnitetus nink römustetus sanu. Nemmä kõnneliwa ka omme sõamilde halwast ollemisest, ommast umbussust nink ka sest asjast, et nemmä essi omme teggude nink omma õigusse päle minniksuggust lotust ei pannefest et ne kif tühjä nink woimato asja omma, kumma neid Jum-mala een ei woi mitteõiges tetta. Kif nesinnatse asja saiwa särätsese essi-ärrälilko waimu nink römuga

kõnnetus, et temma saäl sais, kui üts inniminne, kütte wastset ilma om löidnu. Sesinnane kõnne olli temmale sures kaswus. Nüüd tuus temma selgede, et ta weel kawwa mitte ni hä ei olle, kuitas temma hämelega olles henda piddada himmustanu; et kige temma wagga tähhele-pannemiste man, — se pä-assi, — se mõtte selle jälle-sündimisese päle, tälle eäle weel ei olle meelde tulnu; et ta weel kunnage Jum-mala towatuste läbbi ei olle kinnitetus sanu; et tälle sest et ta eäle omma sõame sallajid mõttid ei olle tähhele pandnu, temma sõame ärrä-rikminne seni ajani koggoniste wöras om jänu; et ta satani kiufamistega weel kohhalt ilm tundmatta, nink neide asjade polest weel koggoniste rummal om, kumbe läbbi temmale wois wast-pantus sada. Seperräst läts temma saggde sinnä, kun nesinnatse innimise koon olliwa, et ta hennelle hääd oppetust saas; temma mõttel allast se päle, et ta waimolikku asjade tundmissen wois ennämb weerd wötta nink kaswada; temma heng olli koggoniste iggawatse aja päle nidade kääntu, et se rasse olli, temma sõad taiwast ma pole mahha tõmmata. Nüüd nakkas temma Bibliamatud wastside filmiga luggema; temma saije tälle ülle-üldlikult armsas nink kallis, seperräst et ta tälle ütte lunnastajat ette-saad, kedda temma nüüd tuus hennelle wäega tatabis ollewat. Temma kige armsamb kallitamine olli nüüd, luggeminne, perrä mõtleminne nink palwusse-piddamine, et ta ennämb tarkust saas hennelle puhhä kirjä sõnnu ärrämoista. Nüüd tulli se henge wain-lanne wäggewält temma päle omme kiufamistega. Üts neide kige surembide seäst olli se, kas temma ka ärräwallitsetu olles? Ent Jummal olli temma pool omma armuga tälle abbis, neidesinnotside sõnnu pole tedda juhhaten: „Kae neide wannu-suggu rahwa päle, kea enne sinno siin ilman omma ellänu, ja panne tähhele, kas keäke neide seäst, ke Jum-mala päle om

Kindmäste lootnu, eäle om häbbise sanu? Se and tälle ennämb sõänd, kui tälle olles üteltu: „Allusta eddimäse Mosesse-ramatust, nink loe emmal awaldamisse otsani, juurdle se man perrä, kas sa üttele voit löida, ke Jummal päle om eäle kindmäste lootnu nink häbbise sanu; nink kui keäke neist, kea Jummal päle omma kindmäste omma lotust pandnu, eäle ei olle kaotse lännu, sis om ka sinno wölg nink kohhus, Jummal päle kindmäste lota, nink ei mitte omma ärrä-wallitsemisse üle perrä-juurdleda; sest se om üts fallaus. Üts tõine kiufatus, kumb tedda wäega ilm-rahutus teggi, olli: „Kuis, kui sinno armo samisse aig jo olles möda lännu? Ent kui nüüd paljo päwi olliwa temmast täüs hirmo nink ohto jo möda sadetu, sis rõmust tedda jälle se rikkas õnnistusse sõnna: „Wäita neid kutsu, et na sisse tullesse, et minno kodda täüs saas“, nink: „Ent saäl om weel rumi.“

Täl olli ka weel paljo muide kiufatustega mädelda, kummist temma essi ütten kirjan juttustap, kumb neide sõnnuga om tähhendetu: „Jummal ülleüldlik arm üttele sure pattutse wasta.“ Ent se Isanda arm, ke sedda wagga innimist kigist kiufatusist tijap ärräpasta, päst ka tedda kigest temma sõame õhust, nink täüt temma henge ussun rõmu nink rahuga. Sellesinnatse õnsalikko saiusse sisse awitiwa tedda, pühhä Waimo õnnistusse al, temma ümbre-käüminne moistlikkuide ristl-innimistega, nink selle ausa Siwordi õnsalikku hõlekandmisse, ke tol ajal keriko-oppetaja olli Beedwordi“ linan. — Rui Bunjon 27 ajastaiga wanna olli, sis pohjand temma Beedwordi-linan üttele wagga ristl-innimistest folkotullemist. Temma lomolik moistus, se essi-ärrälinne kaunis Jummal arm, kummast temma olli osalises sanu, nink temma immetaolikko kiufatusse teggiwa tedda üttes särättes mehhes, ke essi-ärrälde oppetaja-

ammeti tallitamissele lodu olli. Wastse asjade kuulmisse himmo kihhut paljo innimissi, temma juttusid kuulma, nink temma löis ka pea, et temma teo ja tallitamisse Isanda orjusfen es olle mitte asjanda. Temma katside-mõtleminne essi hennesest, ja temma moistlik meel olliwa ni sure, et se tälle algmisse näggi ilm-woimatu ollewot, et Jummal temma läbbi neide pattatside sõämille saas kõnneima. Temma waiwanäggemisse nink püüdmissse kandsiwa paljo tullolikko suggu, ja temma ammeti tallitamisse siggidusse sadiwa tälle jälle sõänd. Temma mõtlemisse omma ammeti üle, nink se kombe ja wiis, kuitao temma seddasamma tallit, omma sedda wäart, et me neid tähhele panneme ja neide määrdleja olleme. Se Isand täüt tedda sure osawõtmissegaga neide wasta, keä süwäste olliwa pattu sisse saddanu. Range hõlega püüs temma särätid tükke pühjän kirjan üllesotsi, kumma sõame-teedmist wõisiwa ülles-ärrätada nink ligutada; temma püüs kigest melest nink wäest, Kristust nink temma ärrätenimist kigest poolt ommille kuuljille ette sada, nink kiti neid tühjä asju ja wõls toesid, kumbe päle se lomolik innimenne omma lotust panne nink se man hukka lät, neide tühjusfen ja ärrärilmisfen ettepanna. Sesinnane temma usutawus omman ammeti-tallitamisfen teggi tälle paljo wainlasi, nink sest et ta üttele särätset ajal elli, kun sõame teedmissi perränkiufati; sis sai ka temma wangi-torni heidetus, kumman temma koggoniste, nida ütelda, 12. ajastaiga möda soat.

Seddasinnaist pikkalst nink kurblikko wangi-põlwe kand temma kindmause nink kannatussegaga. Se Isanda arm olli eggal ajal nink wäggew temmaga. Ta üttele essi, et täl eale enne sedda ei olle säräst tundmist pühhä kirja polest olnu. Täl olli paljo õnsalike osausse-tunde Jummalaga, selgid tundmissi pattude andisandmissest, nink saggede tuus temma

särätse rõmuga henda täudetü ollewat, kumb temma iggawest õnust tälle jo ette tutta nink maitfa and. Se mõtte omme laste nink omma abbikasa päle, kea kõrwaste olliwa lödus sanu murre nink waiwaga, täüt tedda kül saggede kurbusse nink ohhuga, essiärälikkult se õnnetus, kumb üttele temma nelja laste seäst olli johtunu, ke kohhale pimme olli; sest Bunjanil olli üts särane südda, kel tundmist olli nink ossa wõt tõise häddäst; temma olli üts armas abbikaas nink üts wäega hä ja armolinne essa. Ent sensinnatsen mele haigusen rõmustiwa tedda jälle kats kottust pühhan kirjan: „Jättä omme waisid lasti mahha, minna tahha neid ello man piddada, nink lasse omme laske minno päle lota.“ — Se Isfand ütlep: „Tõttelikkult minna tahha sinno perräjänuidega olla; tõttelikkult, minna tahha sinno wainlast ligutada, et ta sulle hääd teep hädda ajal.“

Omme pikka nink waiwalikku wangi-põlwe sissen es olle temma mitte ilma tõta; enge temma lugges hõlega Bibli-ramatut, kumb üttele kannatajide juttus-tamisega temma terwet ramatuide koggonemist wäljättegi. Omme käsfiga hõlits temma ka omma abbikasa nink omme laste terbiduste eest, kumma neile ainult wajo olliwa, ent weel tullulikkumbas sai temma se läbbi, et ta figile, kea temma mannu wangi torni woisiwa sada, juttust pididi, nink sedda nisuggutse essiärälikkul waimuga teggi, et ta kiki kuuljid immetellega pand. Siin olli sis ka se asse, kun ta mõnnesuggutsid tullulikkul kirju walmist, kumbe seän essiärälde se risti innimisse ello-käük tähhele panna om; üts ramat, kumb ehk ennämb hääd om tennu, kui eäle üts tõjne, ilma Bibli-ramatuta, nink kumma läbbi temma ehk ennämb innimistille om tullulikkul sanu, kui se sis olles sündinu, kui ta omman ammetitallitamisen olles ilma essitamattas jänu.

Wimäte käänd se Isfand, kenne wäe al kif sõa-

me omma, selle oppetaja Baarlowi sõänd, ke tol ajal Lincoln-lina piiskop olli, nink ka tõiste innimiste sõamid nidade, et neil temma ilm-süta kannatustega halle-meel olli, nink püüdsiwa tedda wangi-tornist äräpästa; üts tallitamine, mes neil kõrda läts, nink tõtteste aumus om.

Temma wirt nink teggew waim wõt sedda wabhaust, fedda temma jälle olli hennele sanu, hõste prufi. Temma kawe nüüd Jummalat rahwast kaeman mitman kottusen, essiärälde neid, kel liga olli tettu, kui ka neid perränkusatuid, kel temma nüüd wois mõnda hääd õppust anda ommal wabba-ajal. Seddasinnast parrast aiga pruuk temma ka se tarbis, et ta ommille sõbrule ommast tennolikkust ollemisest tunnistust and, kenne armsat abbi nink hõlekandmist temma wangi-põlwen olli tundnu; nink kui tal wõimalik olli, kulut temma arma-oppetust sure rõmuga nink löis wasta-wõtmist, essiärälde sündi se Beedwordilina koggodussele, ke tedda nüüd hennele oppetajas wallits.

Ent lige sesinnatse wasta-wõtmisse nink õnne man jäije temma ikkes hääs nink allandikkus, nink wäega arwaste ennege, ehk eäle mitte es olle kuulda, et ta essi-hennesest olles kõnnelnu. Temma ello-käük olli kirtusse wäärt nidade, et tiggendus essi, lige kangemba perrä nõudmisse man, sedda kige wähhämbat purretamist temma ausa nimme nink hä sõame ollemisse man, ei olles mitte löidnu.

Omme maitset ello, kumb kannatuste läbbi olli essiärälde tähhendetus sanu, omma wannauust nink omme ammeti-tallitamisi löppet temma üttele kristlikko armo teoga, kumb juttustamisega wäärt om. Temma olli alle ülde figile tutwa üttele rahho-teggija õnsa nimme al. Seperräst sai temma üttest nore moisnikkust, Beedwordilina lähhuden, palleidus, henne nink omma pahhandetu esä waijel, ke Rea-

dungin, Beerksširi ma kottusfen, elli, ütte leppi-
tust tetta. Seddasinnast söpprusse tallitamist wõt
temma römuga henne päle nink löppet tedda önnelik-
kult. Ent kui ta nüüd Londoni lina taggasi sõt,
johtu tälle tee pääl üts kange wihma-saddo, kumb
tedda läbbi ja läbbi liggedas teggi, nink sensinnatsen
ollemisfen söus ta Snoow Hilli ütte omma söbbra
mannu. Siin langes üts rasse haigus temma päle,
kumma waiwa nink hädda temma rahholikku söäme-
ga ärräkannat, nink se man henda koggoniste Jum-
mala tahtmissese ärräand. Temma iggats omma
ärrapästmissese perrä, nink söus Kristusse man kottun
olla, sest temma arwas omma maiset ello selle igga-
wetsese önsusse wiwitamisesse ollewat, kumma perrä
temma jannost nink temma heng waidel. Neidesin-
natside pühhä iggatssemistega täüdetu, and temma
kümnenal päiwal omma haigusse sissen, omma
henge omma taiwatsese ärrapästija kätte, sel 31. Au-
gusti-ku päiwäl 1688^{mal} ajastajal, omman 60^{nema}
aasta wannausfen.

Mõnne kauni pühhä kirja römusta- missese pattu ülestunnistajille nink kah- hitsejille.

Eaw. 1. 103, 8. Hallestaja nink armolinne om Is-
sand, kannatlik nink surest heldussest.

w. 10. Temma ei te meile mitte meije pattu
möda, nink ei tassu meile meije kurjusse perrä.

w. 12. Mi kawwen kui hommung öddangust om,
lassep temma meist meije ülestamist olla.

Jesaja 1. pät. 18. w. Tulae nink tahhame kaeda
(kohhuttededa) ütlep Issand: kui teije pat werre
karwalinne om, peap temma ommete lumme wal-
ges sama; om temma ka purpuri (rossina) kar-
walinne, peap temma ommete walge willa sar-
natses sama.

43. pät. 24. w. Sinna ei olle mulle mitte ofnu
rahha perräst rohho-pütsikid, ei ka omme oh-
wride raswoga minno täütü; — enge minno
ollet sa pannu tenima omme pattudega, mulle
ollet sa waiwa tennu omme üllekohutside teg-
gudega.

Jesaja 53. pät. 4. w. Töttelikult, meije haigusst
om temma henne päle wötnu, ja kiti meije wal-
lo kandnu; ent meije arwosime tedda temma
hennese sü perräst wiggatses tettu, Jummalast
pessetu ja waiwatu ollewat.

— 6. w. Meije kiti essisime kui lamba, meije
kaesime eggauts omma tee päle; ent Jehowa
om meije kigede, üllekohhut lastnu temma päle
tulla.

Jummala pühhä wanne:

Ezekiel 33. pät. 11. w. Ütle neide wasta: Ni töt-
telikkult kui ma ella, se om Isfanda Jehowa
sõnna, mul ei olle hääd-meeld selle surmast, ke
jummala-wallato om; enge sest, kui jummala
wallato kånäp omma kurja tee päält, et ta wois
elläda.

Jesala 33. pät. 8. w. Ja tahha neid puhhastada
figest neide üllekohtust, minnga nemmä minno
wasta pattu tennu; ja tahha andis-anda fik
neid üllekohhut, minnga nemmä minno wasta
pattu tennu, ja minnga nemmä minno wasta
ülleastnu.

Jani 1. ram. 1. pät. 9. w. Kui meije omme pattu
üllestunnistame, sis om temma usutaw nink
õige, et temma meile pattu andisannap nink
pohhastap meid figest üllekohtust.

Mikk. 7. pät. 18. w. Kes om säräne Jummal,
kui sinna? ke üllekohhut ärrawõttap, ja lähhäp
ülleastmissesf möda omma jänu perrisossa hääs:
ei temma pea mitte iggaweste omma wiha,
sest heldus om temmä mele pärräst.

— — 19. w. Kõl temma wõttap jälle hallesta-
da, ta sunnip meije paljo üllekohhut meije alla,
ja wiskap meije pattu lige süggawamba merre
kottussehe.

1. Timot. ram. 1. p. 15. w. Se om tõttelik sõnna,
nink lige wastawõtmise wäärt, et Kristus Je-
sus om tulnu ilma sisse, pattatsid õnsas tegge-
ma, kummist minna suremb olle.

— — 16. w. Ent minna olle seperräst arno
sanu, et Kristus Jesus minno, se lige suremba kül-
len üllesnäütäs fik pikkameeld, neile cenkojus,
kumma temmä sisse sawa uskma, iggawetses
ellus.

Petri 1. ram. 2. p. 24. w. Ke esfi meije pattu
omman ihhun om kandnu pu pääs, et meije
pattule ärrakoolden õigussele elläse: kumma
raigi läbbi teije ollete süttitetu.

Jerem. ikm. 1. 3. p. 31. w. Sest Isfand ei heida
mitte iggaweste ärrä.

Law. 1. 103, 9. w. Ei ta wõtta lõpmatta kõw-
waste waidelda, ei ka iggaweste wiha piddada.

Zark. ram. 12. p. 18. w. Sest sinna, kel mele
wald kæn, moistat tassandussega kohhut, ja
wallitset meije ülle sure armoandmissega, sest
sul om joud kæn, mil ajal sa tahhat.

Mannass. palwe. 6. w. Ent sedda halledust, mes
sa towotat, ei woi ütsele ärrärwada, ei ka är-
rämoista.

— — 7. w. Sest sinna ollet se lige kõrgemb
Isfand, wäega halleda melega, pikkameelinne,
ja sure hallestussega, ja kahhitset innimeste õn-
netusse pärräst.

Zark. ram. 11. p. 24. w. Sest sa armastat fik,
mes eäl om, ja middäke ei olle sinno melest
hirmus, mes sa tennu; sest sinna ei wiha mid-
däke, mes sa ollet walmistanu.

Jani Evangel. 1. p. 29. w. Eõisel päiwäl näggi
Jaan Jesust henne mannu tullewat, nink üttel:
näse, se om Jummal woon, ke ilma pattu
kannap.

Apostl. tegg. 10. p. 43. w. Sestsinna sest tunista-
wa fik proweti, et läbbi temmä nimme peäwa
pattu andisandmist sama fik, kumma temmä
sisse uskwa.

Rom. 4. p. 25. w. Ke meije pattu pärräst om är-
räantu, nink meije õigusse pärräst üllesärrätetu.